

• صاحب امتیاز و مدیرمسئول: غلامحسین کرباسچی • مشاوران: عباس عبدی و احمدزید آبادی • سردبیر: محمدجواد روح • سردبیر آنلاین: افشین امیرشاهی
• معاون سردبیر: مهرداد خدیبر • دبیران گروه‌ها: فرزانه پهلوانی (اقتصاد)، آرمین منتظری (دیپلماسی و بین‌الملل)، علی ورامینی (رسانه و فرهنگ)، سمیه متقی (سیاست)
• الناز محمدی (جامعه) • آرش خاموشی (عکس) • هادی حیدری (طرح و کاریکاتور) • شبنم رحمتی (معاون آنلاین) • مدیر هنری: مهدی قربانی تبار
• حروفچینی و ویراستاری: شهرام هادی • مدیراداری و آگهی‌ها: شاهرخ حیدری • تلفن روابط عمومی: ۸۸۷۴۹۳۰۰۰ • تحریریه: ۸۸۷۳۳۰۰۹۱ • آگهی‌ها: ۸۸۷۳۵۲۰۰۷
• نشانی: خیابان شهید بهشتی، خیابان پاکستان، کوچه دوازدهم، پلاک ۱۸، لیتوگرافی و چاپ: هم‌میهن • توزیع: نشر گستر امروز نوین • تلفن: ۰۲۱-۹۱۳۰۴۱۴۲

نان و امید

پیام‌های انتخابات

دکتر نوری

نورولوزیست و نویسنده

سرانجام پاسی از شب جمعه نتایج انتخابات درز کرد. تمام آن روز کشور در التهاب نتایج این انتخابات بود. آیا پزشک‌ها که متفاوت می‌اندیشد انتخاب خواهد شد یا جلیلی که وضعیت حاضر را مطلوب می‌داند؟ اما نتایج انتخابات معانی خاصی را به ذهن متبادر می‌کند و پیام‌های خاصی دارد که اهمیت آن‌ها خیلی کمتر از رئیس‌جمهور منتخب نیست؛ اول آن که قشر خاکستری که ریشه در شهرهای بزرگ و طبقه متوسط داشته، نگاهی به خارج از کشور دارد و از آن تأثیر بسیار می‌گیرد و همان‌طور که عهد کرده بود در انتخابات شرکت نکرد؛ حتی دور دوم هم افزایش آرای این قشر چندان نبود. مسئله مهم این قشر، ایده آل و آرزوست حتی اگر خود او هم دچار مشکلات اقتصادی نباشد که در اکثر موارد هم هست، آنچه او را می‌آزارد و ناامید می‌کند، تفاوت روزافزون بین شرایط فعلی و شرایط ایده آل و امکان‌پذیری است که او در ذهن دارد. او فرودگاه کشور را با فرودگاه دوبی و استانبول مقایسه می‌کند. به واسطه پس‌زمینه‌ای که از دهه‌ها سال پیش باقی مانده او خود را به هیچ‌وجه کمتر از شهروندان سایر کشورها نمی‌بیند و هر قاعده و رفتار خلاف عقل هم از همین زاویه است که او را می‌آزارد. اگر چه حاضر است بیشترین تلاش را برای اصلاح کشور خود به عمل آورد اما وقتی چنین امکانی پیدا نمی‌کند دچار پانس، ناامیدی، اجتناب و فرار می‌شود. در انتخابات تنها تغییر کلی شرایط به‌سمتی که دوست دارد را می‌بیند و در نتیجه وقتی برآورده شدنش را مقدر نمی‌بیند، اجتناب می‌کند و رأی نمی‌دهد... این قشر بر عهد خود در دور دوم هم باقی ماند و رأی نداد.

دوم، روستاییان و بخش‌هایی از اقشار فرودست در شهرهای کوچک این بار با اقبال بی‌نظیر خود به کاندیدای تغییر، بیشترین یاری را به انتخاب او رساندند. این تحول بسیار بزرگی است. این اقشار با منطق ساده‌تری که حاصل سرسختی و بی‌رحمی روزگار است برای راهی یا حداقل جلوگیری از تشدید فشاری که بر پوست، گوشت و استخوان‌شان احساس می‌کردند به صندوق رأی روی آوردند تا پزشک‌ها کاندیدای تغییر را به جلیلی کاندیدای سکون ترجیح دهند. تفاوت جلیلی با پزشک‌ها در نانی که فرو می‌برند و هوایی که تنفس می‌کنند هم برای ایشان مثل پیراهن تن‌شان ملموس بود. در دنیای فریب و وعده‌های دروغین آینده این بار این‌ها منطق صحیح‌تر نان و معده خالی را پذیرفتند. ولو برای یک روز و یک ساعت هر چه از روستای رنج دور می‌شوی به همان نسبت این منطق سست‌تر و فاصله جلیلی با پزشک‌ها محوتر می‌شود. به‌راحتی از راه دور خواستار مبارزاتی می‌شوند که باید همین فرودستان تحمل کنند.

سوم و مهم‌تر از همه این که، این انتخابات حاکی از قطع ارتباط بین دستجات پوپولیستی و آرمان‌گرایانه با فرودستان شهری بود؛ از لویی بناپارت تا احمدی‌نژاد این گونه عوام‌فریبان آتش‌تپه خود را از میان محروم‌ترین اقشار و با امید برآوردن آرزوهایشان انتخاب می‌کردند. روستا محله خاستگاه افرادی بود که می‌بایستند تا جذب دستجات این چنینی شوند. انتخابات اخیر نشان داد این طبقات در کشور ما حالا دیگر آنقدر رشد کرده‌اند که از وسایل قانونی مثل انتخابات استفاده می‌کنند و به کسانی که شعار تغییر می‌دهند، می‌پیوندند.

دستجات پوپولیستی وقتی جایگاهی در میان توده‌ها ندارند باشند به‌خصوص بعد از یک یا چند حکومت پوپولیستی تنها به اهرم دولتی می‌اندیشند و وقتی از به دست آوردن آن ناامید شوند، فراموش خواهند شد و اگر به قدرت دولتی دست پیدا کنند، به سختی می‌توان ایشان را از سکانی که به دست گرفته‌اند جدا کرد. متنوع شدن جریان پایداری از طبقات اجتماعی، پیام مهم این انتخابات است. همه این‌ها هم‌شورایی‌هایی است که بر سر راه رئیس‌جمهور آیند، پوزیدنت پزشک‌ها قرار گرفته است، اگر چه هوشمندانه انرژی انتخاباتی خود را صرف توده‌های مدرن شهری نکرد اما باید بگویم مهم‌ترین مایحتاج این طبقه یعنی رویا و آرزو را به ایشان بازگرداند. جامعه بدون رویا، جامعه مرده است. در مورد گروه فرودستانی که بیشترین رأی را به او دادند و به‌رغم جفای طبقه متوسط که باعث موفقیت او شدند، پزشک‌ها باید بیشترین تلاش را به عمل آورد. کشور هم از آن و هم از رویا تهی شده است؛ تهیه هر دو به‌غایت دشوار است.

رزومه‌سازی لحظه آخری

رئیس سازمان سینمایی در روزهای آخر ریاستش از تولیدات فاخر صحبت می‌کند

رضا صائمی

خبرنگار گروه فرهنگ

هفته پیش بود که محمد خزاعی رئیس سازمان سینمایی از تولید سالانه ۲۰ فیلم فاخر که در برنامه هفتم توسعه پیش‌بینی شده، خبر داد. او با اشاره به اینکه یکی از اهداف برنامه پنج‌ساله هفتم، توسعه، ارتقا و تعالی فرهنگ عمومی و رسانه در سطح جامعه است، گفته بود: «این برنامه که از مصوبات مجلس شورای اسلامی است در راستای تأمین سرانجام فرهنگ مورد نیاز جامعه تعریف شده است که یکی از فصول آن مربوط به تولید آثار فاخر و ارزشمند در حوزه‌های مهمی چون تحکیم سبک زندگی اسلامی - ایرانی، ترویج فرهنگ ایثار و شهادت، عدالت‌طلبی و خدمتگزار، تقویت همبستگی و اعتماد به‌نفس ملی، ارتقای هویت ملی و روحیه مقاومت کار و تلاش در جامعه خواهد بود. براساس این برنامه، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مکلف است با همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط تا پایان برنامه پنج‌ساله هفتم توسعه، ۷۳۰۰ ساعت پویانمایی تولید کند و وزارت امور اقتصادی و دارایی نیز، موظف شده است اقدامات قانونی لازم برای حمایت گمرکی و ارائه تسهیلات جهت ورود تجهیزات و فناوری‌های سخت و نرم مربوط صنعت پویانمایی به عمل آورد.» چند هفته قبل تر هم محمد خزاعی از راه‌اندازی «گروه سینمایی فرهنگ» خبر داد و هدف از راه‌اندازی آن را حمایت جامع و قاعده‌مند از فیلم‌های فرهنگی در سراسر کشور دانست و گفته بود: «ایجاد گروه سینمایی فرهنگ، پاسخ به ضرورتی چندین‌ساله در حوزه اکران فیلم‌هاست که خال آن کاملاً احساس شده و پیش‌بینی می‌شود با راه‌اندازی این گروه سینمایی بتوان رضایت خانواده سینما و مخاطبان این گونه آثار را در اقصی نقاط کشور جلب کرد.»

برنامه توسعه یا دکان تازه

حالا پرسش این است که چه شده که ناگهان انواع طرح‌ها و برنامه‌های تازه در این روزهای پایانی دولت سیزدهم تصویب می‌شود. انتخابات زودهنگام ریاست جمهوری موجب شد که انگار برخی مدیران سینمایی به هول و ولای بفتند و تا قبل از آمدن دولت جدید، طرح و مصوبه‌های خود را به تصویب رسانند تا پیش از اینکه میز خود را تحویل دهند، پیشاپیش منافع خود را تأمین کرده باشند. البته این رویکرد و روند فقط در حوزه مدیریت سینمایی نیست، بلکه در حوزه‌های گوناگون می‌توان رد چنین اقداماتی را پیدا کرد. به نظر می‌رسد برخی از طرح‌ها و سیاست‌های مصوب‌شده پیش از آنکه جهت رفع نیاز یا حل مشکل و معضلی در حوزه مدیریتی خود باشند، یک نوع زمینه‌سازی برای تداوم فعالیت و تأمین منافع خود بعد از پایان دولت سیزدهم باشد. این سمت و قبل از پایان دولت جاری، طرح‌های پرسود و منفعت‌تجویب می‌کنند تا آن سمت و بعد از آمدن دولت جدید، کار و پروژه‌ای سودآور برای روزهای پس‌اقدردت خود داشته باشند. در واقع بسیاری از طرح‌ها و برنامه‌ها نه برای حل مشکل که جهت اشتغال‌زایی است. شغل‌های تازه برای دوران تازه‌ای که دیگر پشت میز مدیریت نیستند. خود این اقدامات و شتاب‌زدگی در طرح پروژه‌های تازه، نشان از نگرانی آنها از رای‌ناوردن نامزدهای موافق خود داشت. به نظر می‌رسد رئیس سازمان سینمایی در دولت نهم، حالا که به اجبار به پایان دوران مدیریت خود نزدیک شده است، می‌خواهد همچون حجت‌الله ایوبی، رئیس سازمان سینمایی دولت روحانی که گروه سینمایی هنر و تجربه را تأسیس کرده بود، گروه سینمایی تازه‌ای را به‌نام خود ثبت کند و به‌عنوان رزومه کاری و البته به‌مثابه یک فرصت شغلی جدید برای بعد از دوران مدیریتش، از آن بهره‌برد. چه بسیار نهادها و مراکز دولتی در سینما و سیاست که نه یک سازوکار اداری برای مدیریت و توسعه که تمهیدی برای اهداف شخصی یا گروهی و جناحی بوده که حاصلش چیزی جز هزینه و ریخت‌پاش‌های اضافی نبوده است. حال پرسش از رئیس سازمان سینمایی این است که اگر قرار است به طرح و ایده‌ای نو بپردازیم، چرا به تکرار ایده‌ای اجرایی شده دست می‌زنیم و چرا از نو اختراع می‌کنیم؟ مسئله‌ها افراط از این رخداد در مدیریت سازمان سینمایی کنونی است و تکثیر نهادهای گوناگون و موازی سینمایی به‌ویژه در دهه ۹۰ از جمله پدیده‌هایی است که در سطح کلان ساختار سینمای دولتی مطرح بوده و حتی گاهی به تخصص منافع و درگیری‌های درون‌بخشی بین این مراکز و نهادهای سینمایی هم رخ داده است. در سالهای اخیر تعداد قابل توجهی از فیلم‌های سینمایی با حمایت مالی نهادهای فرهنگی خارج از مجموعه سازمان سینمایی مانند حوزه هنری،

نگاه پژوهشگر

پیش از هر چیز

عبدالمجید معادیخواه

پژوهشگر تاریخ اسلام

هر چند هم اکنون در آستانه سوگ حسینی هستیم و بر شادکامی ما غمی خیمه زده است؛ امید که کشتی نشین‌های آن سفینه‌باشیم و با این امید یادآور می‌شوم: سلام بر حسین، سلام بر اسماعیل او، سلام بر علی اکبر و گل‌سرسید قربانی‌های حماسه‌اش علی اصغر، سلام به آن ماه همیشه تابان در آسمان حماسه‌های ماندگار و جلودان. سلام به یارانی وفادار و راست‌قامت و راستانی که گورستانی خاموش - به وسعت جهان اسلام در سلطه‌ی آل ابوسفیان - را آتش فشان کردند! و سلام به زینب و زینب خاکساری و سجده دو پیام‌رسان «صدای سخن عشق» حرف اول و حرف آخر را در این دفتر، در حال و روزی نوشتیم که: افق آینده را چندان روشن نمی‌دیدیم و از اینکه جمهوری اسلامی قهر کوری را در انتخاباتی سرنوشت‌ساز تجربه می‌کند، در اوج تلخ‌کامی قلم در دستم می‌لرزید و به دشواری کلمه‌ها - از آن - می‌تراوید. هم اکنون اما در اوج شادکامی چشم به آینده‌ای روشن دوخته‌ام و با تبریک یکی از پیروزی‌های بزرگ - در تاریخ انتخابات در این بوم - خدای یگانه را سپاسگزارم و به مردم ایران، مقام معظم رهبری و رئیس‌جمهور برگزیده مردم این پیروزی را تبریک می‌گویم.

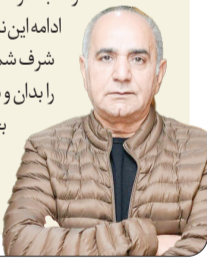
بر آن بودم که بخش‌هایی از حرف اول و آخر را - در این دفتر - حذف کنم. چه بهتر اما که برای ثبت در تاریخ کلمه‌ای را خط نزنم و به عزیزانی که مردم به او چشم امید دوخته‌اند بگویم اگر با هنر عشق ورزینم به مردم به خدا توکل کند و در راه وفاقی - با بهره از اقتدار رهبر نظام - به رأی زنی با ایاب اندیشه و اصحاب خردورزی بنشیند، با گشودن باب گفت‌وگو می‌توان به هیاهو دور باش زد و به فضل الهی امیدوار بود؛ تا معجزه‌ی گفت‌وگو از کار فرستوی ما گره بگشاید. انشاء‌الله.

برگرفته از مقدمه فصلنامه اخیر «یاد»

چهره

پیامی خطاب به پزشک‌ها

پرویز پرستویی، بازیگر سینما، تئاتر و تلویزیون پس از پیروزی مسعود پزشک‌ها در چهاردهمین انتخابات ریاست جمهوری، در صفحه اینستاگرامش نامه‌ای با لحن «آژانس شیشه‌ای» خطاب به رئیس‌جمهور منتخب منتشر کرد. در بخشی از این نامه آمده است: «آقای دکتر پزشک‌ها خبر رئیس‌جمهور شدن‌تان به گوش زنده‌یاد فاطمه‌ات (همسر پزشک‌ها) رسید و این پیام فاطمه است به شما. «بازیگر «آژانس شیشه‌ای» در این متن با اشاره به صحبت‌های «موسوم بختیاری» که پدر کهنسالش را در روستای بردلای بخش عقیلی شهرستان گتوند استان خوزستان بر دوش کشید تا به محل اخذ رأی برود، از زبان همسر مسعود پزشک‌ها خطاب به او نوشت: «مسعود جان، این حرف‌ها و این رفتار بی‌نظیر ملت سرافراز ایران، باری بسیار سنگین بر دوش شماست. خدا نیاید روزی را که این ملت ناامید از همه‌جا را که بعد از خدا به شما امید بستند ناامیدشان کنی...» پرستویی در ادامه این نامه نوشت: «تنها خواسته این ملت همان عمل به قول شرف شماست. خدا خواست عزیز دل‌ها شوی. قدر این عزت را بدان و برای همیشه در سمت ملت بمان. این هنرمند در بخش دیگری از این نامه به قولی که مسعود پزشک‌ها برای وضعیت سیستان و بلوچستان داد، اشاره کرد و درخواست کرد که این موضوع را از یاد نبرد.

تاریخ

پیمان سعدآباد

پیمان سعدآباد یا عهدنامه عدم تعرض، پیمانی است که در تاریخ ۱۷ تیرماه سال ۱۳۱۶، در کاخ سعدآباد تهران، میان چهار کشور ایران، عراق، افغانستان و ترکیه به امضا رسید. دولت‌های امضاکننده این پیمان، متعهد شدند که از مداخله در امور داخلی یکدیگر خودداری کنند و مرزهای مشترک را محترم بشمارند. همچنین این کشورها متعهد شدند از هرگونه تجاوز نسبت به خطوط مرزی یکدیگر خودداری کرده و از تشکیل جمعیت‌ها و گروه‌هایی که هدف آن‌ها اختلال در صلح در میان کشورهای هم‌جوار و هم‌پیمان است، جلوگیری کنند. پیمان سعدآباد هم از لحاظ مادی و هم از نظر سیاسی به زیان دولت ایران و به‌نفع کشورهای ترکیه، افغانستان و عراق بود، زیرا قسمتی از ارتفاعات آزارات که دارای موقعیت سوق‌الجیشی مهمی بود به ترکیه واگذار شد. در تعیین خط مرزی ایران و عراق نیز رضاشاه منابع نفتی غرب ایران و نصف شط‌العرب را که طبق اصول و مقررات بین‌المللی خط تالوک است به عراق واگذار کرد تا از بابت عبور کشتی‌های نفتکش از آبادان، ایران مبالغه به دولت عراق تحت‌الحماهی انگلیس بپردازد.

ترس گاندوسازان از پزشک‌ها

از سوسی دیگر نگرانی‌ای در میان سینماگران تندرو دیده می‌شود. یک روز قبل از پیروزی دکتر مسعود پزشک‌ها در انتخابات ریاست جمهوری، مجتبی امینی، تهیه‌کننده سریال «گاندو» نوشت: «اگر پزشک‌ها رأی بیابند احتمالاً با چند فصل جدید از سریال گاندو در خدمت ملت شریف ایران خواهیم بود و حرف‌های ناگفته جدیدی خواهیم زد... درباره فساد و نفوذ در جریان اصلاحات حرف‌های زنده زیاد است... این نشان می‌دهد که جریان سینمایی مربوط به جنبه انقلاب که طی ۳ سال اخیر هم توانست بر مسند پست‌های سینمایی بنشیند، هم تکرار نش را بسط و سلطه دهد، نگران شده که با آمدن پزشک‌ها دیگر نتواند جولان دهد. مجتبی امینی پیش از این به سمت‌های مدیریتی بالاتری می‌اندیشید و شایعه اینکه ممکن است به‌جای خزاعی بر صندلی ریاست سازمان سینمایی بنشیند، بلاگرفته بود. حالا با تحولات رخ داده به نظر می‌رسد همه آن جاه طلبی‌های بلندپروازانه نقش بر آب شد و حالا احتمالاً نقشه‌های تازه‌ای برای تاختن به دولت جدید در حال طراحی شدن باشد؛ از گاندوهای تازه تا قلابه‌های طلا.